

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Statistika umrlih (DEM-2)
za 2015.

Organizacijska jedinica: Služba statistike stanovništva
Priredila: Tatjana Radić

svibanj 2020.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj je statističkog istraživanja o umrlima dobivanje podataka o ukupnom broju umrlih osoba kao osnovnoj, tj. negativnoj komponenti prirodnoga kretanja stanovništva, koja, kao biološki kontinuiran proces, utječe na smanjenje broja stanovnika.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravna osnova

Na europskoj razini:

- Načela i preporuke za sustav vitalnih statistika, revizija 2, Ujedinjeni narodi, New York, 2001.
- Priručnik za sustave vitalnih statistika, Studije i metode, Serija F, br. 35, Svezak I., Ujedinjeni narodi, New York, 1991.
- Definicije i metode prikupljanja podataka demografske statistike u zemljama Europske zajednice, Eurostat, ECSC – EEC – EAEC, Luxembourg, 1994., ISBN 92-826-7125-9
- Međunarodna statistička klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, MKB-10,
- Svjetska zdravstvena organizacija, 1994.
- ISO 3166-1: 1997 – Šifre s imenima država i njihova podjela – Dio 1: Šifre država

Na nacionalnoj razini:

- Pravilnik o obrascima za dostavljanje statističkih podataka tijelima koja obavljaju poslove državne statistike (NN, br. 3/00.)
- Zakon o državnim maticama (NN, br. 96/93.)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN, br. 150/08., 155/09., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11., 12/12. i 70/12.)
- Pravilnik o načinu pregleda umrlih te utvrđivanja vremena i uzroka smrti (NN, br. 46/11.)
- Nacionalna klasifikacija zanimanja 2010. – NKZ 10. (NN, br. 147/10., 14/11.)
- Registar prostornih jedinica – RPJ (šifre gradova/općina, naselja)
- Pravilnik o Registru prostornih jedinica (NN, br. 37/08.)

- Sustav klasifikacije

Nacionalna klasifikacija zanimanja 2010. (ISCO-08)

Međunarodna standardna klasifikacija obrazovanja (ISCED-1997)

Šifarnik škola

Šifarnik država

Šifarnik državljanstva

Šifarnik narodnosti

Šifarnik materinskog jezika

Šifarnik vjere

- Koncepti i definicije

Umrli je svaka živorođena osoba kod koje je nastupio trajni prestanak svih vitalnih funkcija.

Umrlo dojenčadi smatraju se djeca koja su umrla prije navršene prve godine života.

Uzrokom smrti, prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije, smatraju se one bolesti, bolesna stanja ili ozljede koje kao posljedicu imaju smrt ili su pridonijele smrti te okolnosti nesretnog slučaja ili nasilja koje je prouzročilo takve ozljede. Uzroci smrti razvrstavaju se prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, X. revizija iz 1994., koja se u Republici Hrvatskoj primjenjuje od 1. siječnja 1995. Podatak o uzroku smrti daje se na Potvrdi o smrti, objavljenom u Narodnim novinama br. 46/11.

Smatra se da je osoba umrla u zdravstvenoj ustanovi ako je umrla u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi za hospitalizaciju i zdravstvenoj ustanovi bez hospitalizacije.

Zdravstvene ustanove za hospitalizaciju jesu opće i specijalne bolnice, klinike, kliničke bolnice, klinički bolnički centri, lječilišta, stacionari i izvanbolnička rodilišta, bolnice u vojnim bazama i zatvorima. Za osobe umrle u vozilu hitne pomoći smatra se da su umrle u zdravstvenoj ustanovi.

Prema članku 189. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN, br. 150/08.), predviđena je obveza da se za svaku umrlu osobu utvrđuje vrijeme i uzrok smrti. Uzrok i vrijeme smrti utvrđuje doktor medicine ili drugi osposobljeni zdravstveni radnik.

Mrtvozornik doktor medicine jest doktor medicine kojeg je županijska skupština odnosno skupština Grada Zagreba na prijedlog općinskoga odnosno gradskog vijeća imenovala mrtvozornikom i čiji je zadatak utvrđivanje uzroka smrti i vremena smrti osoba umrlih izvan zdravstvene ustanove.

Mrtvozornik drugi zdravstveni radnik osposobljeni je zdravstveni radnik, koji samo iznimno, na način koji naputkom utvrdi ministar zdravstva, utvrđuje vrijeme i uzrok smrti osoba umrlih izvan zdravstvene ustanove.

Obducent je doktor medicine koji provodi obdukciju tijela umrle osobe radi utvrđivanja uzroka smrti u svim slučajevima u kojima postoji zahtjev za obdukcijom. Zahtjev za obdukcijom najčešće se postavlja u slučaju nasilnih i naglih smrti, nastanka smrti prigodom dijagnostičkoga ili terapijskoga zahvata, kada to zahtijevaju epidemiološki, sanitarni i drugi stručni medicinski razlozi, kako je to navedeno u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Doktor medicine koji je liječio jest doktor medicine koji je utvrdio uzrok smrti, a liječio je umrlu osobu upravo od bolesti, ozljeda ili stanja koje je prouzročilo smrt.

Nasilna smrt je svaka smrt koja nije nastala zbog prirodnih okolnosti (bolesti ili starosti), nego je riječ o nasilnoj smrti nastaloj od ozljeda ili trovanja, odnosno smrti za koju se utvrdi da je nastala kao posljedica nesretnog slučaja, samoubojstva ili ubojstva, te smrti izazvanoj ranjavanjem u ratnim operacijama.

Nesretni slučaj jest svaka nasilna smrt koja je nastupila kao posljedica nenamjerno izazvanih ozljeda ili trovanja.

Samoubojstvo je nasilna smrt koja je nastupila kao posljedica ozljeda ili trovanja koju je umrla osoba izazvala svjesno i namjerno.

Ubojstvo je protupravno uništenje tuđega ljudskog života, tj. nasilna smrt koja je nastupila kao posljedica ozljeda ili trovanja koju je nad umrlom osobom namjerno izazvala druga osoba.

Nasilna smrt kao posljedica ratnih operacija jest smrt koja se dogodila kao posljedica ratnih događanja ili kao posljedica djelovanja zaostalih eksplozivnih naprava nakon rata.

- Statističke jedinice

Umrli u Republici Hrvatskoj.

- Pokrivenost i obuhvat istraživanja

Umrli je svaka živorođena osoba kod koje je nastupio trajni prestanak svih vitalnih funkcija. Umrlo dojenčadi smatraju se djeca koja su umrla prije navršene prve godine života.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Interni – u Državnom zavodu za statistiku:

- Služba statistike stanovništva (za izradu projekcija i procjena broja stanovnika)
- druge službe (koriste se procjenom broja stanovnika za izračunavanje raznih pokazatelja).

Vanjski – nacionalni i/ili međunarodni korisnici:

- ministarstva
- državne ustanove i zavodi
- znanstvene ustanove
- individualni korisnici
- međunarodne organizacije.

1.1.1. Potrebe korisnika

Nije primjenjivo.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Nije primjenjivo.

1.2. Potpunost podataka

Potpun obuhvat.

Pravilnik o obrascima za dostavljanje statističkih podataka tijelima koja obavljaju poslove državne statistike (NN, br. 3/00.)

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Nije primjenjivo

2.1.1. Indikatori uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.1.2. Pristranost u procesu selekcije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

Nije primjenjivo.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Nije primjenjivo.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3. Pogreške mjerenja

Nije primjenjivo.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Nije primjenjivo.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu (stavku)

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7. Pogreške obrade

Nije primjenjivo.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9. Stopa uređivanja – LRK

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.10. Stopa učinkovitosti LRK

Pokazatelj se ne izračunava.

2.2.11. Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Korisnici statističkih podataka obavještavaju se o revizijama (privremeni podaci, konačni podaci) na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Privremeni podaci objavljuju se mjesečno u Statistici u nizu. Nakon završetka godine provodi se konačna obrada podataka i objavljuju se konačni podaci koji se ne revidiraju.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje (vremenska prilagodba)

Nije primjenjivo.

3. Pravodobnost i vremenska određenost

3.1. Pravodobnost

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata jest T + 45 dana.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest T + 6 mjeseci.

3.2. Vremenska određenost

3.2.1. Vremenska određenost – isporuka i objavljivanje

Vremenska određenost je 1.

4. Dostupnost i jasnoća

U elektroničkom i tiskanom obliku.

4.1. Naslovi Priopćenja u kojima se objavljuju podaci

Podaci o umrlima objavljuju se u Priopćenju "Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske".

4.2. Naslovi ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci

Statistička izvješća; Statistički ljetopis; Statističke informacije; Hrvatska u brojkama; Žene i muškarci u Hrvatskoj; Mjesečno statističko izvješće; Statistika u nizu.

4.3. Mrežne (on-line) baze podataka u kojima se objavljuju podaci (npr. Popis poljoprivrede u PC Axisu)

PC Axis stanovništvo

4.4. Dostupnost mikropodataka

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.5. Dostupnost metodoloških dokumenata

Metodološka objašnjenja objavljuju se u Priopćenju "Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske".

5. Usporedivost

5.1. Asimetričnost zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija je 18.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Nije primjenjivo.

6. Koherentnost/smislenost

6.1. Koherentnost/smislenost između kratkoročnih i strukturnih podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.2. Koherentnost/smislenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.3. Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

7. Troškovi i opterećenje

7.1. Troškovi

Nije primjenjivo.

7.2. Opterećenje

Nije primjenjivo.